

Asırlardır Kutlanan Renkli Buluşma: 'Hıdırellez'

"UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Ulusal Envanteri"nde yer alan Hıdırellez, etkileyici hikayesi ve farklı gelenekleriyle ön plana çıkıyor. -

04.05.2020

Anadolu'da, dünyada darda kalanların yardımcısı olduğuna inanılan Hızır ile denizlerin hakimi olduğuna inanılan İlyas peygamberlerin yeryüzünde buluştukları gün olarak düşünülen baharın habercisi "Hıdırellez", asırlardır nesilden nesile aktarılıyor.

AA muhabirinin derlediği bilgilere göre, Türkiye ile Makedonya'nın ortak çalışması sonucu 2017 yılında "UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Ulusal Envanteri"ne kaydettirilen Hıdırellez, etkileyici hikayesi ve gelenekleriyle dikkati çekiyor.

Her yıl 6 Mayıs'ta ülkenin dört bir yanında çeşitli etkinliklerle geleneksel bayram olarak kutlanan Hıdırellez için bu yıl ise dünyayı etkileyen yeni tip koronavirüs önlemleri kapsamında geniş katılımlı etkinlikler yapılamayacak.

Hıdırellez öncesindeki günün akşamı vatandaşlar ev, araba, çocuk gibi dileklerini bir kağıda çizerek gül ağacının dalına bağlıyor ya da bu ağacın dibine toprak üzerine yansıtıyor. Bereket getireceğine inanıldığı için gül ağacının dibine para da gömülüyor.

Hızır ve İlyas kelimelerinin birleştirilmesi sonunda ortaya çıkan "Hıdırellez", Anadolu, Kırım ve Azerbaycan ile Orta Doğu ve Balkan ülkelerinde "bayram" olarak kutlanıyor.

Halk inancına göre, peygamber olan Hızır ile İlyas, her yıl sadece bir kez buluşuyor. Hızır peygamberin karada darda kalan kişilere yardım ve kılavuzluk ettiği, aynı zamanda bolluk getirdiğine, İlyas peygamberin de suların koruyucusu olduğuna inanılıyor.

İnanişaya göre, bolluk ve bereketi simgeleyen kişiler oldukları için onların ayaklarını bastığı her yerin yeşerdiği, temas ettikleri her şeyin bereketlendiği ve şifa dağıttıkları kabul

ediliyor.

Hıdırellez, dünyanın farklı yerlerinde Ağrice, Altı Mayıs, Aya Yorgi, Aziz George, Bahar Bayramı, Ederlez, Eğrice, Eğrilce, Hederlez, Hıdrellez, Hiderlez, Hızır ile İlyas, İderlez, İlk Yaz, Mantifer, Mar Curcos, Ruz-ı Hızır (Hızır Günü) isimleriyle de anılıyor.

Hıdırellez'i bayram olarak kutlayan Romanlar ise bu güne “Kakava” ismini veriyor.

Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Alimcan İnayet, AA muhabirine yaptığı açıklamada, Hıdrellez kutlamalarında görülen bazı adetlerin İslamiyet öncesine ait olmasının bu geleneğin Türklerde eskiden beri var olduğunu gösterdiğini söyledi.

Hıdrellez geleneğinin Türk dünyası ve Anadolu coğrafyası ile sınırlı olmadığını, Irak, Suriye ve Balkan ülkelerinde de kutlandığını ifade eden İnayet, “İnanca göre Hızır ile İlyas, her yıl 5 Mayıs'ı 6 Mayıs'a bağlayan gece bir gül ağacı altında buluşmaktadır. Dolayısıyla bu iki kutsalın buluştuğu günün, temas ettikleri her şeyin de insanlara bereket, kısmet ve sıhhat getirdiğine inanılmaktadır. Dilek dileyenlerin gül dalına, ağaçlara bez bağlaması, hastaların çimenler üzerinde yuvarlanması, o gecenin suyuyla yıkanıp arınmaları bu inanıştan kaynaklanır.” dedi.

Alimcan İnayet, bu gün öncesinde ev, çevre ve beden temizliğinin yapılması, giysilerin yenilenip değiştirilmesi, Hıdırellez'de ise kırlara çıkıp eğlence şenlik ve oyunlar düzenlenmesi, sofralar kurulup yemek yenmesi, ateş yakılıp üzerinden atlanması, mezar ziyareti, bolluk bereket duaları, dilek tutulması gibi pratikler İslamiyet öncesi uygulamaları yansıttığını anlattı.

“Kutlamalar özel seçilmiş mekanlarda yapılır”

Hıdrellez'in Türk dünyasındaki çeşitli bölgelerde farklı uygulamalarla kutlandığına dikkati çeken İnayet, şöyle konuştu:

“Hıdrellez gününde kutlamalar özel seçilmiş mekanlarda yapılır. Bu mekanlar genellikle yeşillik, ağaçlık, ormanlık ve su kenarlarıdır. Kutlamalar sırasında kurban kesilir. Sofralar kurulur, yumurta pişirilir. Güreş düzenlenir, mendil kapma, ip atlama, salıncak gibi çeşitli oyunlar oynanır. Kır gezisi yapılır, at yarışları yapılır. Maniler söylenir, salıncakta sallanılır. Çeşitli yarışlar düzenlenir. Elma, yoğurt yeme, kaşıkla yumurta taşıma yarışları yapılır. Kesilen kurbanlar fakirlere dağıtılır. Dargınlar barıştırılır ayrıca Hıdrellez kutlamaları sırasında Türk mutfak kültürünün zenginlikleri de sergilenmektedir. Sofralarda Hıdırellez çorbası, keşkek, sütlaç, un helvası, kete, çörek, baklava, börek, kuzu çevirme, yumurta,

peynir, gözleme, dolma, lokum, pide, mantı, güveç, tavuk dolması, hamsi buğulama, mıhlama, bandırma, kaymakçına, sütpite, gölle gibi yemekler yapılır. Sofraların bu denli zengin olması insanların bolluk ve bereket dileğiyle ilgilidir.”

İnsanların bolluk, bereket gibi dilek ve isteklerini yansıtan Hıdırellez geleneğini işlevsel olarak sosyal dayanışmayı güçlendirdiğini belirten İnayet, “Hıdırellez Türk dünyasının, Orta Doğu ve Balkanların ortak değerlerinden birisidir. Bu geleneği korumak, yaşatmak ve zenginleştirmek çok önemlidir.” ifadelerini kullandı.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA

Belediyelerimizin Yanındayız

#belediyelerimizleyanyana

MAARTEM
mahalli idareler araştırma ve geliştirme merkezi